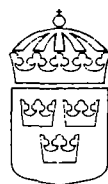

Kulturutskottets yttrande

1990/91:KrU7y

Radio- och TV-frågor

1990/91
KrU7y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 11 april 1991 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1990/91:149 om radio- och TV-frågor jämte eventuella följdmotioner och följande motioner, som väckts under allmänna motionstiden i år, nämligen motionerna 1990/91:K404, K408, K409 yrkande 3, K416, K418, K419 och K427. Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1990/91:K60—K93.

Sedan kulturutskottet — under förutsättning av konstitutionsutskottets medgivande — beslutat att till konstitutionsutskottet överlämna följande motioner, som väckts under den allmänna motionstiden i år, nämligen motionerna 1990/91:Kr204, Kr207, Kr211, Kr215, Kr226—Kr228, Kr231, Kr239—Kr241, Kr278—Kr282, Kr286 yrkande 3, Kr321—Kr325, Kr330 yrkande 2, Kr346—Kr348, Kr351 yrkande 2 och Kr355 yrkande 2, har konstitutionsutskottet beslutat att ta emot motionerna samt att bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över dem.

Utskottet

Inledning

Kulturutskottet har med anledning av remisserna från konstitutionsutskottet funnit skäl att yttra sig i huvudsak i följande hänseenden, nämligen *dels* översiktligt beträffande vissa frågor om ljudradio och TV i framtiden, *dels* i vissa avseenden beträffande riktlinjer för Sveriges Radio-företagens verksamhet m.m. under den avtalsperiod som enligt förslag i propositionen skall börja den 1 januari 1993 — främst såvitt avser ljudradioverksamheten, *dels* beträffande medelsberäkningar m.m. för Sveriges Radio och televerket för år 1992, *dels ock* beträffande vissa särskilda frågor.

Kulturutskottet får anledning att ingående överväga frågor om Sveriges Radios verksamhet m.m. under den nya avtalsperioden vid beredningen av den proposition på området som är avsedd att föreläggas

riksdagen våren 1992. Eftersom riksdagen i den nu aktuella propositionen bereds tillfälle att ta del av vad utbildningsministern anför om riktlinjer inför beslutet om ett nytt avtal — denna formulering i propositionen bör dock uppenbarligen inte uppfattas som ett förordande av att ett gemensamt avtal skall träffas (se prop. s. 174 och 176) — mellan staten och Sveriges Radio-företagen, anför dock utskottet i enlighet med vad ovan sagts i vissa avseenden synpunkter beträffande de angivna riktlinjerna liksom i vissa andra avseenden rörande företagens verksamhet under den nya avtalsperioden.

Vissa frågor om radio och TV i framtiden

I ett antal motionsyrkanden som väckts dels under den allmänna motionstiden i år, dels med anledning av propositionen förordas, utöver vad som föreslås i denna, förändringar och utvidgningar av den radio- och TV-verksamhet som nu finns i Sverige. Syftet med förslagen anges i flera fall vara att yttrandefriheten skall vidgas. De flesta av förslagen tar sikte på ökade möjligheter till lokala och regionala ljudradiosändningar. Även frågor om möjligheter till finansiering av sändningar genom reklam — i vidare mån än vad som föreslås i propositionen — tas upp. I några av yrkandena läggs fram förslag som innebär en avvikelse från vad som anförs i propositionen, främst såvitt avser lokalradioverksamheten.

En rad frågor av det slag som tas upp i de åsyftade motionerna behandlas i propositionen (s. 188—190). Utbildningsministern lämnar en kortfattad redovisning bl.a. för tidigare framförda önskemål om vidgade sändningar av ljudradio och television och för sin syn på de framförda önskemålen. Vidare redovisas digitalteknikens utveckling på såväl ljudradio- som TV-området. Utbildningsministern anför att han inom kort avser att återkomma till regeringen med förslag om en *utredning av de tekniska förutsättningarna för utökade sändningar av ljudradio och television*. Avsikten är att utredningsarbetet i en första etapp skall behandla frågor om ljudradiosändningar. Han räknar med att ett tekniskt underlag skall kunna föreligga i slutet av innevarande år, och uttalar att utredningsarbetet då bör drivas vidare under parlamentarisk medverkan. Under en andra etapp av det tekniska utredningsarbetet bör förutsättningarna i fråga om TV-distribution belysas.

Kulturutskottet ser med tillfredsställelse att ett utredningsarbete av angivet slag kommer till stånd, där framtida radio- och TV-frågor i hela dess vidd tas upp till överväganden under parlamentarisk medverkan. De begränsningar som hör finnas för utredningsarbetet bör naturligen i princip vara endast de som skapas genom riksdagens ställningstaganden till förevarande proposition. Utredningsarbetet bör inte föregripas. Detta gäller inte minst den framtida ljudradioverksamheten på det lokala och regionala planet. Samtidigt vill utskottet framhålla att ett utredningsarbete av angivet slag självfallet inte bör hindra att förändringar av organisatorisk art vidtas då det gäller Sveriges Radio under den kommande avtalsperioden.

Utskottet vill beträffande vissa motionsyrkanden som avser närradio- och lokalradion tillägga följande.

I betänkandet (SOU 1990:70) Lokalt ledd närradio har närradioutredningen (U 1988:07) föreslagit vissa förändringar i förutsättningarna för *närradioverksamheten*. Remissbehandlingen av betänkandet har nyligen avslutats. Utskottet anser sig kunna förutsätta att regeringen utan dröjsmål förelägger riksdagen förslag i vissa angelägna frågor som behandlas i betänkandet. Detta gäller i första hand frågan om ingripande mot hets mot folkgrupp i närradion. Utskottet har i sitt av riksdagen godkända betänkande 1990/91:KrU15 uttalat att det är nödvändigt med en förstärkning av möjligheterna att snabbt och effektivt kunna ingripa mot program som innehåller olika former av rasistiska inslag.

Flera motionsförslag innehåller krav på *försäljning* av alla eller vissa *lokalradiostationer*. I enlighet med det ovan sagda bör det kommande utredningsarbetet inte föregripas. För den händelse den förutskickade utredningen skulle finna att det är motiverat med en så genomgripande omläggning av lokalradioverksamheten att den inte bör bedrivas av Sveriges Radio under senare avtalsperioder får det ankomma på utredningen att föreslå i vilken ordning en eventuell överflyttning av resurserna till andra huvudmän skall ske.

Enligt vad som utförligt redovisas i propositionen (s. 182—186) bör en särskild utredning tillkallas för att inför den kommande propositionen våren 1992 om ett nytt avtal för Sveriges Radio förbereda en *omorganisation* av verksamheten med *programinsamling och programut-sändning* för Sveriges Radio och det nya reklam-TV-företaget. En förutsättning bör vara, anføres det i propositionen, att verksamheten drivs av staten i en organisation som är avgränsad från televerket.

Utskottet, som inte har något att erinra mot vad som anføres i propositionen om en förändrad sändarnätsorganisation, vill här nämna att frågan om lokaliseringen av den nya organisationen till Kiruna, där Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) nu har sitt huvudkontor, har tagits upp motionsvägen. Utskottet förutsätter att de synpunkter som anføres i motionen kommer att behandlas i anslutning till ställningstagandet till lokaliseringen av organisationen.

Frågan om förlängning av nuvarande avtal mellan staten och Sveriges Radio

Utskottet tillstyrker att avtalen mellan staten och företagen inom Sveriges Radio-koncernen förlängs med ett halvår så att en ny avtalsperiod kan inledas den 1 januari 1993. I anslutning härtill vill utskottet nämna att utbildningsministern i propositionen uttalar att en ny avtalsperiod bör omfatta tiden den 1 januari 1993 — den 31 december 1998. Frågan om avtalstidens längd underställs dock inte riksdagen i detta sammanhang.

Utskottet förordar att riksdagen i enlighet med vad som närmare redovisas i propositionen godkänner att huvudprincipen bör vara att programföretagen inom Sveriges Radio-koncernen inte skall få träffa uppgörrelser med sponsorer om finansiering av program, dock med visst undantag för Sveriges Television. Detta programföretag bör få rätt att träffa uppgörrelser om sponsring i fråga om program, där sändningen gäller en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning som anordnas av någon annan än programföretaget. För sportevenemang gäller detta dock endast om evenemanget är av större svenskt eller internationellt intresse (se det fullständiga förslaget i prop. s. 179—181).

Kulturutskottet anser att, när det gäller annat än sportevenemang, därutöver bör gälla att sponsring av program i Sveriges Television bör få förekomma i vissa fall även om programföretaget är arrangör, nämligen om programmet sänds inom ramen för ett åtagande gentemot Europeiska radiounionen (EBU) — eller arrangemanget är av motsvarande betydelse — och programmet direktsänds till flera länder.

Utskottet anser att de nuvarande avtalen med programföretagen snarast bör kompletteras med de av utskottet förordade sponsringsreglerna.

Vad som anförts i det föregående innebär att sponsring av program i Riksradiation och Lokalradiation inte blir tillåten. Utskottet anser att det finns skäl att närmare överväga frågan om huruvida i vissa fall sponsring bör tillåtas av program i det ljudradioföretag som skall bildas. Behov av sponsring kan finnas exempelvis då det gäller kostnadskrävande program avseende operaföreställningar eller konserter som sänds till flera länder. Nya regler i detta avseende bör kunna träda i kraft den 1 januari 1993, då det nya programbolaget skall börja sin verksamhet.

Vad utskottet sålunda anför om sponsring av ljudradioprogram bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Riktlinjer inför beslut om nya avtal med Sveriges Radio-företagen

Inledning

I enlighet med vad som inledningsvis angetts bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad i propositionen anförts om riktlinjer inför ett beslut våren 1992 om nya avtal mellan staten och Sveriges Radio-företagen. Självfallet är riksdagen likväl oförhindrad att fatta beslut om vilka riktlinjer som bör gälla i angivna hänseende.

I följande avsnitt lämnas vissa bakgrundsuppgifter om innehållet i de nuvarande och i närmast föregående avtal på området. Med hänsyn till innehållet i propositionen och till att framför allt ljudradioverksamheten tilldragit sig uppmärksamhet motionsvägen koncentreras framställningen på uppgifter om denna verksamhet. I de därefter följande avsnitten redovisas innehållet i propositionen i här aktuell del

samt utskottets ställningstaganden till synpunkter i propositionen och utskottets bedömning av motionskrav som avser den nya avtalsperioden.

Vissa bakgrundsuppgifter

Riksdagens beslut år 1978 (prop. 1977/78:91, bet. KrU 24, rskr. 337) om en ny organisatorisk ram för radio och TV bestående av en koncern med ett moderbolag, Sveriges Radio AB, och fyra dotterbolag för programverksamhet, nämligen Sveriges Television AB, Sveriges Riksradio AB, Sveriges Lokalradio AB och Sveriges Utbildningsradio AB, syftade till att ge bättre förutsättningar för decentralisering, självständighet och mångfald i programverksamheten. Kulturutskottet anförde bl.a. att med den nya organisationen risken borde minska för radion att hamna i skuggan av TV och att i olika avseenden underordnas televisionens krav. Utskottet anförde vidare att självständighet i fråga om ekonomi, teknik, organisation, administration och personalfrågor är viktiga förutsättningar för självständighet också i programverksamheten för såväl Riksradiation som för Lokalradiation och Utbildningsradiation. I propositionen betonades vidare vikten av samarbete mellan företagen, grundat på frivilliga uppgörelser (se bet. KrU 1977/78:24 s. 21–22).

Inför avtalsperioden 1986–1992 ändrades och kompletterades riktlinjerna från år 1978 i vissa avseenden, bl.a. förstärktes moderbolagets ställning gentemot dotterbolagen, huvudsakligen på det ekonomiska och administrativa området (prop. 1985/86:99, bet. KrU 21, rskr. 343). Förhållandet mellan de dotterbolag som svarar för programverksamheten förändrades emellertid inte. Deras fortsatta programmässiga självständighet underströks. I koncernen ingår numera även dotterbolaget RIKAB som handhar uppbörderna av mottagaravgifter och avgiftskontrollen, sedan riksdagen år 1987 beslutat att huvudmannaskapet för dessa uppgifter skulle anförtros Sveriges Radio (prop. 1987/88:100, bet. KrU11, rskr. 220).

I fråga om samarbetet mellan Riks- och Lokalradiation framhölls vid riksmötet 1985/86 att moderbolaget borde verka för ett utökat samarbete såväl i vad gäller programverksamheten som i tekniska och administrativa frågor, där detta är motiverat från ekonomisk synpunkt och där programbolagens skilda uppdrag inte lägger hinder i vägen. Det anfördes också i den aktuella propositionen att om det framstod som motiverat att fördjupa samverkan och eventuellt slå samman de båda programbolagen, moderbolaget under avtalsperioden borde vara oförhindrat att lägga fram förslag härom till regeringen (prop. 1985/86:99, s. 40). Kulturutskottet strök under vikten av att de sändningar som de båda programföretagen svarar för behåller sin särart. I ett läge där moderbolaget skulle komma att anse det motiverat med en sammanslagning skulle det — enligt kulturutskottets mening — få ankomma på regering och riksdag att göra den slutliga bedömningen

av huruvida vinsterna vid en sammanslagning skulle bli så stora att den bör komma till stånd även om de båda programbolagen inte fullt ut kan behålla sin nuvarande karaktär (KrU 1985/86:21 s. 26).

På kulturutskottets förslag godkände riksdagen vidare att programbolagen under innevarande avtalsperiod får bestämma om regional och lokal indelning av organisationen för Riks- och Lokalradion, TV samt Utbildningsradion. Liksom tidigare skulle som riktlinje gälla att gränserna för programbolagens regionala och lokala enheter endast undantagsvis bör bryta någon länsgräns (KrU 1985/86:21 s. 38). Riksdagen godkände vidare att ett fjärde FM-nät i huvudsak förbehålls lokalradion (KrU 1985/86:21 s. 22). Den successiva uthyggnaden av detta fjärde FM-nät slutfördes hösten 1989. Samtliga 25 lokalradiostationer sänder nu på egen frekvens.

Innehållet i propositionen

Kulturutskottet redovisar sammanfattningsvis de i propositionen angivna riktlinjerna för Sveriges Radio-koncernen inför en ny avtalsperiod på följande sätt.

1. Uppdraget bör vara oförändrat
2. Nuvarande företagsform bör vara oförändrad
3. Nuvarande ägarförhållanden bör i huvudsak vara oförändrade
4. För verksamheten bör disponeras fyra rikstäckande sändarnät för ljudradio och två rikstäckande sändarnät för TV
5. Programverksamheten bör handhas av ett programbolag för TV och ett för ljudradio samt av Utbildningsradion
6. Moderbolaget bör a) inge anslagsframställning till regeringen och fördela av staten tilldelade medel, b) ansvara för fördelning och placering av sändningstid om programföretagen inte själva kan enas, c) ansvara för beredningsplanering, samt d) vara ett organ där koncerngemensamma frågor bereds
7. Ett dotterbolag för avgiftsuppbörd och avgiftskontroll bör finnas (RIKAB)
8. Staten bör sluta avtal med samtliga bolag, dvs. moderbolaget, de tre programbolagen och RIKAB
9. Styrelserna bör utses så att personsamband råder mellan moderbolag och resp. programföretag i enlighet med vad som anges i propositionen (s. 174 och 175)
10. De ekonomiska villkoren för Sveriges Radio bör vara följande.

Sveriges Radios verksamhet bör även fortsättningsvis finansieras med medel som riksdagen anvisar från rundradiokontot. Medelstilldelningen värdesäkras liksom nu med utgångspunkt i ett index. Med början år 1992 får Sveriges Radio en reformram om 150 milj.kr. per år i fyra års tid, sammanlagt 600 milj.kr. Rundradiokontots intäkter består huvudsakligen av TV-avgiftsmedel men kompletteras även med andra intäkter.

På Sveriges Radio ställs ett rationaliseringskrav om sammanlagt 200 milj.kr. under åren 1993 och 1994. De medel som friställs genom ytterligare rationaliseringar får behållas för reforminsatser.

Beträffande vissa andra synpunkter rörande riktlinjerna hänvisar utskottet till propositionen (främst s. 173—175).

1990/91:KrU7y

Kulturutskottets övergripande bedömning

Kulturutskottet anser att de i föregående avsnitt redovisade riktlinjerna i allt väsentligt bör godtas och således tjäna som utgångspunkt vid det förberedelsearbete som skall leda fram till en proposition våren 1992 med förslag till bestämmelser och villkor för den avtalsperiod för Sveriges Radio som skall inledas den 1 januari 1993.

Då det gäller val av ledamöter av styrelserna inom Sveriges Radio-koncernen bör — utöver vad som anförs i propositionen — gälla att de av regeringen utsedda ledamöterna i moderbolagets och programbolagens styrelser skall utses enligt hittillsvarande principer bl.a. vad gäller den parlamentariska förankringen. Vidare bör lämpligen gälla att uppdraget som ordförande i programbolag inte skall förenas med ledamotskap i moderbolagets styrelse. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I de härfter följande avsnitten i yttrandet anför utskottet en rad andra synpunkter som enligt utskottets mening bör beaktas vid förberedelsearbetet. Synpunkterna innebär i allt väsentligt kompletteringar eller modifieringar av de angivna riktlinjerna. Självfallet kan det kommande förberedelsearbetet — som skall grunda sig bl.a. på beslutsunderlag som tas fram inom Sveriges Radio-koncernen — i enskildheter leda till slutsatser som avviker från dem som nu i princip godtas av riksdagen. Det får i sådana fall ankomma på riksdagen att vid prövningen av propositionen våren 1992 göra en slutlig bedömning i aktuellt avseende. Likaledes får vid detta tillfälle de argument för andra lösningar av olika frågor som framförs motionsvägen prövas på sedvanligt sätt. Utskottet anser det dock vara värdefullt att det i en rad huvudfrågor redan nu slås fast vad som bör gälla för Sveriges Radio under den nya avtalsperioden.

Vilka programföretag skall finnas? Synpunkter rörande ljudradioverksamheten

Inledningsvis lämnar utskottet en utförlig redovisning för *motionsförslag* i här aktuella avseenden.

Tanken på en sammanslagning av Lokalradion och Riksradien avvisas i ett antal motioner, väckta med anledning av propositionen. I flera av dessa motioner betonas betydelsen av att Lokalradion även i framtiden organiseras som ett självständigt bolag. Motionärerna framhåller därvid att det är nödvändigt att motverka lokala monopol på medieområdet och hänvisar bl.a. till att antalet regionala och lokala dagstidningar minskat under senare år och att kvarvarande tidningar i vissa fall uttryckt intresse för ett engagemang i radio- och TV-verksamhet. Lokalradion är ett viktigt komplement till de dagliga lokala tidningarna och medverkar till en större mångfald i nyhetsutbudet. Motionärerna befarar att — vid en sammanslagning av Lokalradion och Riksradien — möjligheterna till lokalradiosändningar kan komma

att begränsas. Programverksamheten bör därför även i fortsättningen bedrivas av fyra självständiga programbolag, av dem två ljudradiobolag. Det hemställs också att det bibehållna Riksradioföretaget bör köpa regionala program för nationell sändning från det, även fortsättningsvis, självständiga Lokalradioföretaget. I andra motioner tas upp frågan om att lokalradioverksamheten skall bedrivas av helt självständiga lokalradiostationer.

I ett stort antal andra motioner godtas däremot i princip planerna på att slå samman Lokalradion och Riksradien, dock under förutsättning att lokalradioverksamheten garanteras självständighet i en rad, i motionerna angivna, avscenden.

Lokalradioverksamheten skall enligt motionärernas mening även fortsättningsvis bedrivas i en egen kanal, dvs. FM4-nätet skall även i fortsättningen stå till lokalradioverksamhetens förfogande. Den programmässiga självständigheten för lokalradioverksamheten skall garanteras och enligt vissa motioner även stärkas i förhållande till vad som gäller i dag. Kravet på denna självständighet uttrycks också som ett krav på att det skall finnas egna redaktioner för lokalradioverksamheten. Motionärerna betonar vikten av att verksamheten får bibehålla den omfattning, den bredd och det djup som den har i dag och av att lokalradioverksamhetens sändningstid inte får minskas. I flera motioner framhålls särskilt att Lokalradion har en rationell organisation som tillsammans med tillämpade arbetsmetoder och styrsystem bör tas till vara och vidareutvecklas inom det nya ljudradioföretaget. De organisatoriska förändringarna bör vidare syfta till att förstärka resurserna för lokal produktion och sändning. I en motion yrkas även att den särskilda lokalradioredaktionen i Södertälje inom Radio Stockholms organisation skall garanteras framtida resurser motsvarande minst vad som i dag avsatts för denna verksamhet och att verksamheten skall ges självständighet i förhållande till Radio Stockholm. I ett antal motioner betonas att det inom den kommande lokalradioverksamheten skall kunna produceras program både för lokalt och nationellt bruk. Därvid kommer man också in på frågan om en samordning av resurserna inom Lokalradion och resurserna vid Riksradios nuvarande regionala verksamhet. Slutligen yrkas att den hittillsvarande lokalradioverksamheten skall utvärderas. Resultaten av en sådan utvärdering bör läggas till grund för ställningstagandet till den fortsatta lokalradioverksamheten.

Kulturutskottet vill beträffande frågan om *vilka programföretag som skall finnas* anföra följande.

Kulturutskottet konstaterar att syftet med de riktlinjer som förordas i propositionen beträffande den avtalsperiod som börjar år 1993 är att värna om Sveriges Radios integritet och dess ställning som ett public service-företag som står fritt från kommersiella, politiska eller andra organisationsintressen. Förslagen om resursförstärkningar, om krav på rationaliseringar och om förändringar av organisationen skall ses mot denna bakgrund. Förslagen syftar också till att göra kvalitetsförhållningar i programföretagens verksamhet möjliga.

Kulturutskottet har i det föregående redovisat att, när riksdagen år 1977 antog riktlinjer för verksamheten vid Sveriges Radio, det särskilt framhölls att den nya organisationen var avsedd att minska risken för radion att hamna i skuggan av TV och att i olika avseenden underordnas televisionens krav. Självständighet i fråga om ekonomi, teknik, organisation, administration och personalfrågor ansågs vara viktiga förutsättningar för självständighet också i programverksamheten. Vikten av samarbete mellan programföretagen betonades. Kulturutskottet anser att även den nu förordade organisationsförändringen — med en sammanslagning av Lokalradion och Riksradion och ett samordnat resursutnyttjande av samma slag som inom TV — är ägnad att stärka ljudradions ställning. Utskottet tar även fasta på uttalandet i propositionen om att de organisatoriska förändringarna avses genomföras så att förutsättningar skapas för att förstärka den regionala och lokala radioproduktionen likaväl som motsvarande TV-produktion. Utskottet har mot denna bakgrund inte något att erinra mot att beredningsarbetet inför den kommande avtalsperioden utgår från att det under den nya avtalsperioden skall finnas tre företag för programverksamheten, nämligen Utbildningsradion, ett programföretag för ljudradio och ett för TV. Konstitutionsutskottet bör i enlighet härmed avstyrka de motionsyrkanden vilka avser ett bibehållande av Lokalradion och Riksradion som separata programföretag och de yrkanden som innebär att lokalradioverksamheten skall bedrivas av ett antal fristående lokalradioföretag med separata avtal.

Kulturutskottet tar i det följande upp frågor som rör *den framtida ljudradioverksamheten*.

Kulturutskottet anser att det är nödvändigt att Sveriges Radio bibehåller sin nuvarande stora frihet i fråga om programsättning m.m. Utskottet vill dock med anledning av det stora antalet motionsyrkanden, som syftar till att värna om lokalradioverksamheten i framtiden inom det nya ljudradioföretagets ram, anföra följande beträffande lokalradioverksamhetens självständighet m.m.

Lokalradioverksamheten, som numera — sedan Radio Sjuhärad inrättats — bedrivs inom 25 distrikt och vid egna programredaktioner, har utvecklats till en framgångsrik och effektiv organisation. När lokalradion inrättades år 1975 var syftet bl.a. att motverka de starka koncentrationstendenserna på olika samhällsområden. Denna grundtanke med lokalradioverksamheten är lika aktuell i dag. Det är därför enligt kulturutskottets mening av synnerlig vikt att verksamheten, liksom nu är fallet, i framtiden kan genomföras under stor frihet och självständighet. Det finns inte heller något i propositionen som motsäger detta. Det förutsätts i propositionen att ljudradioverksamheten under nästa avtalsperiod skall disponera fyra rikstäckande sändarnät. Kulturutskottet anser det viktigt att FM4-nätet — liksom i dag — även fortsättningsvis förbehålls lokalradioverksamheten. Den fr.o.m. år 1993 sammanslagna ljudradioverksamheten bör åläggas såväl uppdraget att svara för nationell programproduktion och sändning som uppdraget att svara för lokal programproduktion och sändning. Det lokala upp-

draget förutsätter enligt kulturutskottets mening en lokal redaktionell beslutanderätt och självständighet beträffande det lokala programutbudet. Ljudradioföretagets uppdrag att svara för nationell programproduktion och sändning bör inte förändras i förhållande till vad som gäller Riksradios uppdrag i dag. Lokalradioverksamheten inom det framtida ljudradioföretaget bör ha minst den omfattning som motsvarar verksamheten inom dagens 25 lokalradiodistrikt. Kulturutskottet gör bedömningen att sammanslagningen till ett ljudradioföretag kommer att underlätta en långtgående samverkan bl.a. i administrativt och tekniskt hänseende mellan den lokalt och den nationellt inriktade verksamheten. Vid samordningen av verksamheten är det viktigt att det kunnande, de erfarenheter och de arbetsmetoder som finns i dag inom såväl Lokalradion som Riksradios regionala verksamhet tas till vara. Den redan i dag inledda samverkan, där Lokalradion producerar program även för nationella sändningar, kommer givetvis att underlättas inom ett sammanslaget ljudradioföretag. Sammanfattningsvis anser utskottet att — i likhet med vad som anförs i propositionen — de organisatoriska förändringarna skall genomföras så att förutsättningar skapas för att förstärka den regionala och lokala radioproduktionen.

Kulturutskottet föreslår att konstitutionsutskottet hemställer att riksdagen med anledning av de aktuella motionsyrkandena som sin mening ger regeringen till känna vad kulturutskottet anfört om ljudradioverksamheten under nästa avtalsperiod.

Kulturutskottet anser att riksdagen inte bör ta ställning till detaljfrågor av det slag som tagits upp motionsledes beträffande resurser och beträffande självständighet för en lokalradioredaktion inom ett lokalradiodistrikt, nämligen Södertälje.

I detta sammanhang tar utskottet upp frågan om den s.k. *tappningsrätten*.

I ett motionsyrkande föreslås att varje lokalradiostation fritt skall få välja att i lokalradio sända program från de övriga ljudradiokanalerna. I fjolårets betänkande (1989/90:KrU25, s. 27) redovisade utskottet hur lokalradiostationerna, då de inte har egna sändningar, i stället vidare-sänder riksradios program, s.k. tappning. Reglerna för tappning har nyligen modifierats något. För närvarande får tappning av riksradios program ske enligt följande.

Mellan kl. ca 06.00 och ca 19.00 får tappning ske ur P1

Mellan kl. ca 19.00 och ca 24.00 får tappning ske ur P1 eller P2

Mellan kl. ca 24.00 och ca 06.00 får tappning ske ur P3.

Utskottet anser att den av utskottet tillstyrkta organisatoriska förändring som innebär att de båda radiobolagen skall slås samman till ett ljudradioföretag bör kunna underlätta det praktiska och administrativa förfarandet när det gäller tappning mellan kanalerna.

Då det gäller en rad motionskrav rörande TV-verksamheten utgår utskottet från att motionärerna i första hand tar sikte på förhållandena under den nya avtalsperioden.

Motionsvägen har framfört krav på att TV2 — den s.k. rikskanalen — skall *flyttas till Göteborg*. Vidare har i ett motionsyrkande förordats att 60 % av resurserna till Sveriges Television skall tilldelas TV2. I två yrkanden framställs vissa preciserade krav rörande TV-verksamheten i Norrland.

Motionskraven föranleder utskottet hänvisa till vad som tidigare anförts om att de organisatoriska förändringarna av programföretagen bör genomföras så att förutsättningar skapas för att förstärka bl.a. den regionala och lokala TV-produktionen. Resursfördelningen bör liksom hitintills göras av Sveriges Television med utgångspunkt i de mål som statsmakterna fastställer för verksamheten.

Tilläggas kan att utskottet vid behandlingen våren 1986 av frågor som rörde Sveriges Radios verksamhet under innevarande avtalsperiod uttalade att innehållet i radio och TV skall kunna spegla förhållandena någorlunda likvärdigt i olika delar av landet och att detta skall kunna ske utan alltför stora resursmässiga skillnader (bet. KrU 1985/86:21 s. 24).

Enligt de nu gällande avtalen gäller — som tidigare redovisats — att programbolagen beslutar om regional och lokal indelning av organisationen. Om en förändring av indelningen medför ökade kostnader för ett programbolag eller televerket skall moderbolaget resp. moderbolaget och televerket gemensamt besluta i frågan.

Det kan inte enligt utskottets mening komma i fråga att en återgång skulle ske till vad som gällde före den nuvarande avtalsperioden, nämligen att riksdagen skulle besluta om TVs *distriktsorganisation*.

I enlighet med det anförda avstyrks förslag om riksdagsbeslut syftande till vissa förändringar i den nuvarande distriktsindelningen för Sveriges Television. Utskottet vill upplysa om följande med anledning av vad som i en motion anförts om att kulturutskottet i ett brev till Sveriges Television den 9 juni 1988 skulle ha uttalat sig om distriktsindelningen i visst län. Självfallet gör utskottet inte någon tolkning av innehållet i sina betänkanden i brev till organ, som besluten avser. Ifrågavarande brev har inte auktoriserats av utskottet utan har upprättats av en riksdagsledamot, som vid nämnda tidpunkt var ledamot av utskottet.

Frågan om nya uppgifter för Radiotjänst i Kiruna AB

Med anledning av vad som anförts motionsvägen om ytterligare arbetsuppgifter för Radiotjänst i Kiruna AB vill utskottet framhålla angelägenheten av att administration, samordning, kontroll och förvaltning i vad avser TV-avgifterna sker på ett rationellt sätt så att rundradiokontot får en god utveckling, något som är ägnat att begränsa framtida höjningar av avgifterna.

I detta avsnitt behandlar kulturutskottet ett antal motionsyrkanden som rör innehållet i programbolagens sändningar. Utskottet bedömer yrkandena med utgångspunkt i att de i första hand har en inriktning mot de nya avtalen mellan staten och Sveriges Radio-företagen.

I några motioner tas upp Sveriges Radios ansvar för både svenskarnas och invandrarnas *kultur och språk*. Behovet av en allsidig kulturbevakning betonas liksom den kulturpolitiska betydelsen av att Sveriges Radio kan erbjuda ett mångfaldigt utbud av program som är både bildande och underhållande och som värnar om såväl det svenska språket och kulturen som om invandrarnas språk och kultur.

I samband med behandlingen år 1986 av regeringens riktlinjer för Sveriges Radios verksamhet under avtalsperioden 1986/87—1991/92 (prop. 1985/86:99, bet. KrU21, rskr. 343) tog kulturutskottet upp frågan om samspelet mellan Sveriges Radio och kulturlivet. Utskottet konstaterade bl.a. att radio och TV på många områden av kulturlivet har en dominerande ställning och förfogar över unika personella och tekniska resurser. De sätt på vilka programföretagen väljer att utforma sin verksamhet och disponera sina resurser får därför stor betydelse för kulturlivet i övrigt. Utskottet uttalade sig också om samarbetet mellan teaterinstitutionerna och Sveriges Radio och utgick från att Sveriges Television ägnar frågan om televisering av teaterföreställningar stor uppmärksamhet. Utskottet vill ytterligare understryka denna uppfattning och förutsätter att Sveriges Radios centrala ställning och kulturella ansvar beaktas i förberedelsearbetet med det nya avtalet.

Enligt kulturutskottets mening accentueras Sveriges Radios kulturella ansvar i en tid då Sverige i allt större utsträckning deltar i det europeiska integrationsarbetet. Den snabba utveckling av medierna som vi nu upplever och som bl.a. innebär att allt fler svenska hem kan bli delaktiga i ett internationellt programutbud medför samtidigt ett ansvar för att det nationella kulturarvet bevaras bl.a. genom att Sverige Radio hävdar de nationella programmens ställning. Utskottet har i olika sammanhang ställt sig positivt till åtgärder för att främja den svenska kulturen, medan däremot förslag om kvotering av inhemska och från utlandet inköpta program avvisats. I gällande avtal med programbolagen sägs bl.a. att ett mångsidigt utbud av program på svenska språket skall tillhandahållas och att svenska artister och verk av svenska upphovsmän i betydande omfattning skall förekomma i sändningarna. Enligt utskottets uppfattning tillgodoses kravet i motionerna att den svenska kulturen och det svenska språket skall värnas bättre genom denna typ av reglering än genom regler om kvotering. Det är uppenbart att kvotering riskerar att leda till bl.a. besvärliga gränsdragningsproblem då det gäller att bedöma huruvida ett program skall anses vara svenskt eller utländskt, något som sannolikt skulle motverka det avsedda syftet. Mot denna bakgrund är utskottet inte nu berett att ändra sitt ställningstagande beträffande kvotering av svenska program. Utvecklingen på området bör dock noga följas.

Som ovan nämnts har några motionärer också framhållit Sveriges Radios ansvar för invandrarnas språk och kultur. I nuvarande avtal med programföretagen stadgas rörande programverksamheten att särskild hänsyn skall tas till språkliga och etniska minoriteter. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att även inför den nya avtalsperioden framhålla betydelsen av att programutbudet skall spegla det mångkulturella samhälle som Sverige numera är. Att Sveriges Radio också har ett ansvar för invandrarnas språk och kultur innebär ingen motsättning till vad som ovan anförts om att det svenska språket och den svenska kulturen skall värnas. Utskottet återkommer i det följande till programverksamheten för invandrare och minoriteter.

I likhet med utbildningsministern anser kulturutskottet att kraven på Sveriges Televisions programverksamhet bör vara lika omfattande som nu är fallet även sedan ett nytt reklamfinansierat TV-företag etablerats (se närmare härom i prop. s. 42, 43 och 173). Public service-uppdraget bör således vara grundläggande även i en situation då nya programföretag konkurrerar om tittarna. I public service-begreppet innefattas bl.a. uppgiften att tillhandahålla alla medborgare ett kvalificerat och mångsidigt utbud, även i kulturellt hänseende.

Utskottet har då det gäller nuvarande avtalsperiod (KrU 1985/86:21, s. 19) uttalat att det bör ankomma på Sveriges Radio-koncernen att besluta i frågor om sändningstidens längd och förläggning. Vidare har utskottet i ett tidigare avsnitt berört motsvarande fråga då det gäller den kommande avtalsperioden. Utskottet har därvid förordat att Sveriges Radio-företagen skall ha kvar denna beslutanderätt även i fortsättningen. Det sagda står inte i motsättning till att det i public service-uppdraget — som berörts ovan i vad avser Sveriges Television — bör ligga en skyldighet för programföretagen att beakta vilka möjligheter publiken har att ta del av olika programtyper. Utskottet anser det viktigt att inte minst möjligheterna för TV-tittarna att följa kulturprogram och andra s.k. smala program på vad som bedöms vara god sändningstid uppmärksammas.

I ett antal motioner behandlas *radio- och TV-sändningar på minoritets- och invandrarspråk samt program för handikappade.*

Det bör enligt några motionärer finnas möjligheter att utöka resurserna till de finskspråkiga radioprogrammen i samband med att lokalradion och riksradien förs samman. Vidare bör det på sikt finnas möjligheter att föra finska radiosändningar till samma kanal.

Kraven i de motioner som rör handikappfrågor går sammanfattningsvis ut på att programmen i radio och TV i större utsträckning skall göras tillgängliga för personer med funktionshinder.

Utskottet vill erinra om att moderbolaget i nu gällande avtal har ett samordnande ansvar för programbolagens insatser både när det gäller program på minoritets- och invandrarspråk och program för handikappade. Enligt utskottets mening framstår det som självklart att frågan om hur motsvarande samordning skall ske under den nya avtalsperioden måste övervägas ingående. I sammanhanget vill utskottet också erinra om att av de språkliga minoriteterna den finskspråkiga

gruppen intar en särställning dels på grund av de historiska banden mellan Sverige och Finland, dels på grund av gruppens storlek. Gruppens rätt till programservice har därför en något annan karaktär än övriga grupper.

I två motionsyrkanden framhålls radions och TVs ansvar när det gäller *information om missbruk av alkohol* i programmen.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare behandlat yrkanden med samma syfte och har därvid understrukit att radions och televisionens genomslagskraft medför att ett stort ansvar vilar på programföretagen och att man i programverksamheten bör iaktta varsamhet vid speglingen av bruket av olika gifter, t.ex. alkohol. Utskottet hänvisar i övrigt till sitt uttalande i fjolårets betänkande om radio och television (1989/90:KrU25, s. 26).

I några motioner tas mer specifika frågor upp. Det gäller å ena sidan förslag att programinslag på *norska och danska* i Sveriges Television inte skall textas på svenska för att tittarna skall lära sig språken. Å andra sidan föreslås att aktualitetsprogram på *serbokroatiska, grekiska och turkiska* skall översättas till svenska för att tittarna skall kunna följa programmen på två språk samtidigt.

Enligt utskottets mening bör de frågor, som motionärerna tar upp om översättning av programmen, inte avtalsregleras. När det gäller frågan om danska och norska programinslag vill utskottet erinra om den nordiska språkkonvention som trädde i kraft år 1987 och som bl.a. innebär ett särskilt ansvar i olika offentliga sammanhang för att medborgare i ett nordiskt land skall kunna använda sig av sitt modersmål i ett annat nordiskt land. I linje härmed ligger att medborgarna bör få ökad träning i att förstå grannspråken. Samtidigt bör påpekas att textningen av TV-program är av stor betydelse för de hörselskadade. Då det gäller förslaget att utöka textning på svenska av vissa invandrarprogram vill utskottet framhålla att detta i första hand är en fråga om vilka resurser som finns för ändamålet.

Frågan om utbyte av TV-program mellan de nordiska länderna har enligt kulturutskottets mening stor kulturpolitisk betydelse. Kulturutskottet vill därför peka på betydelsen av att de upphovsrättsliga frågorna i dessa sammanhang får en lösning.

I en motion föreslås att regeringen skall vidta åtgärder så att *sjöväderrapporterna* i Riksradios P1 kan förbättras enligt yrkesfiskets önskemål.

Utskottet bedömer sjöväderrapporterna som angelägna men anser att de inte bör bli föremål för avtalsreglering (se även bet. 1989/90:KrU25, s. 27).

Sveriges Radio under år 1992, m.m.

Utskottet tillstyrker förslagen i propositionen om medelsberäkningen för den avgiftsfinansierade verksamheten inom Sveriges Radio-koncernen, radionämndens verksamhet och televerkets investerings- och driftskostnader. Även propositionens förslag om dels höjning av TV-

avgiften med 72 kr. till 1 236 kr. per år fr.o.m. den 1 juli 1991, dels höjning med 84 kr. till 1 320 kr. per år fr.o.m. den 1 januari 1992 tillstyrks.

Utskottet avstyrker motionsförslag om en alternativ delfinansiering av Sveriges Radio, nämligen — efter en period finansierad genom upplåning till rundradiokontot — genom reklam. Det är enligt utskottets mening inte motiverat att — vid detta ställningstagande — riksdagen gör något särskilt tillkännagivande om storleken av framtida TV-avgifter.

Krav på delfinansiering med reklam av lokalradioverksamheten fr.o.m. år 1992 avstyrks. Utskottet hänvisar till vad som i ett föregående avsnitt anförts om ett kommande parlamentariskt beredningsarbete i fråga om bl.a. den framtida radioverksamheten.

Också önskemål som direkt eller indirekt innebär att riksdagen skulle ta ställning till frågan om resurserna till Sveriges Lokalradio AB under nästa år avstyrks. Det ankommer på moderbolaget att fördela de av riksdagen beräknade medlen mellan de olika företagen inom Sveriges Radio-koncernen.

I den mån yrkanden om distriktsindelningen för Sveriges Television och om fördelningen mellan Kanal 1 och TV2 av de ekonomiska resurserna för företaget avser innevarande avtalsperiod hänvisar utskottet till framställningen i avsnittet Vissa frågor om Sveriges Radios TV-verksamhet.

Utskottet tar här också upp frågan om bättre mottagningsförhållanden för de regionala TV-nyheterna i vissa delar av Uppsala län. Utskottet hänvisar i första hand till sitt betänkande 1988/89:KrU21 (s. 16). Utskottet har inhämtat att en ny sändare i Enköping har färdigställts under år 1990 i enlighet med gällande femårsplan för åtgärder mot brister i regional-TV-täckningen.

I ett föregående avsnitt om Sveriges Radios programverksamhet har behandlats frågor om denna verksamhet under den kommande avtalsperioden.

I den mån väckta motionsyrkanden om programverksamheten avser innevarande avtalsperiod hänvisar utskottet till att det ankommer på Sveriges Radio att i programfrågor arbeta fritt och självständigt inom ramen för de allmänna riktlinjer som anges i radiolagen och i avtalen mellan staten och bolagen i Sveriges Radio-koncernen (se. bl.a. bet. KrU1988/89:21 s. 17, ävensom bet. KrU 1983/84:17 s. 22). Utskottet hänvisar också till att vissa yrkanden, likartade med de i år väckta, behandlades mera utförligt förra året i kulturutskottets betänkande 1989/90:KrU25 om radio och television.

Utskottet tillstyrker att regeringen får begärt bemyndigande att omfördela medel anvisade för televerkets investerings- och driftskostnader avseende år 1992.

Utskottet tillstyrker att den s.k. demokratibestämmelsen i radiolagen omformuleras i enlighet med vad som föreslås i propositionen (se s. 135—139 och 218).

Med anledning av ett motionsförslag om att medel ur rundradiokontot skulle avsättas som grundkapital i en stiftelse för eterjournalistikens främjande vill utskottet framhålla att kontot inte bör få användas för annan utbildning än internutbildning inom Sveriges Radio-koncernen, eftersom de medel som nu tillförs kontot utgörs av TV-avgifter.

Utskottet vill, då det gäller i propositionen framlagda förslag rörande åtagande beträffande bidrag till svensk filmproduktion för ett reklamfinansierat TV-företag, framhålla angelägenheten av att föreliggande möjligheter att stödja svensk filmproduktion tas till vara (jfr bet. 1990/91:KrU29).

Stockholm den 16 maj 1991

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Åke Gustavsson (s), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (v), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s), Ulla Berg (s), Göran Åstrand (m) och Jan-Erik Wikström (fp).

Avvikande meningar

1. Sveriges Radios rätt att sända sponsrade program

Alexander Chrisopoulos (v) och Kaj Nilsson (mp) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Kulturutskottet anser" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Det finns inte anledning att vidga rätten till sponsring för Sveriges Radio-företagen utöver vad som sålunda angivits.

2. Kulturutskottets övergripande bedömning

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Kulturutskottet anser" och slutar med "januari 1993" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att de i propositionen angivna riktlinjerna, vilka redovisats i föregående avsnitt, i allt väsentligt bör godtas då det gäller

uppdraget (1), företagsform (2), ägarförhållanden (3), sändarnät (4) — där det bör påpekas att FM4-nätet inte kan riksmatas, RIKAB (7), avtal (8) och styrelserna i moderbolag och dotterbolag (9).

Moderbolagets uppgifter (6) bör ses över ytterligare i enlighet med vad som anförts av företrädare för centerpartiet i en motion. Vidare bör övervägas möjligheterna att låta rundradiokontot (tidigare benämnt rundradiofonden) — som bör fördes med en särskild styrelse — fördela de medel som beräknas för Sveriges Radio-företagen.

Beträffande frågan om vilka programbolag som skall finnas (5) återkommer utskottet i det följande.

3. Val av ledamöter av styrelserna inom Sveriges Radio-koncernen

Kaj Nilsson (mp) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Då det" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Vid utseende av ledamöter av styrelserna i moderbolaget och programbolagen bör avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom visad skicklighet och sakkunskap på det aktuella området.

4. Frågan om vilka programföretag som skall finnas och frågan om den framtida ljudradioverksamheten

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Kulturutskottet konstaterar" och på s. 9 slutar med "separata avtal" bort ha följande lydelse:

Kulturutskottet anser — i likhet med vad företrädare för centerpartiet framfört i motioner — att det är nödvändigt att motverka lokala monopol på medieområdet. I en situation där antalet regionala och lokala tidningar minskar och kvarvarande tidningar i vissa fall uttryckt intresse för ett engagemang i radio- och TV-verksamhet är det viktigt att slå vakt om en självständig lokalradioverksamhet. Lokalradion är ett viktigt komplement till de dagliga tidningarna och medverkar till större mångfald i nyhetsutbudet. Kulturutskottet anser i likhet med motionärerna att det bästa sättet att garantera lokalradioverksamhetens fortlevnad och att värna om lokalradions redaktionella beslutanderätt och självständighet är att bibehålla Sveriges Lokalradio AB som ett självständigt programbolag med eget avtal. Riksdagen bör därför som sin mening ge regeringen till känna att det även under nästa avtalsperiod skall finnas fyra separata programbolag, dvs. ett programbolag för TV, ett för riksradio och ett för lokalradio samt Utbildningsradion.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Lokalradioverksamheten, som" och på s. 10 slutar med "nästa avtalsperiod" bort ha följande lydelse:

Genom att Lokalradion i enlighet med kulturutskottets förslag skall finnas kvar som separat programbolag tillgodoses de önskemål om självständighet för lokalradioverksamheten som förts fram i ett stort

antal motioner. Liksom i dag bör var och en av de 25 lokalradiostationerna även fortsättningsvis sända på egen frekvens i det s.k. FM4-nätet och själva disponera sändningstiden. Enligt utskottets uppfattning finns det förutsättningar för ett ökat samarbete mellan Lokalradions och Riksradians regionala verksamhet. Riksradians behov av lokalt producerade program av nationellt intresse bör kunna tillgodoses genom att Riksradiation i ökande omfattning köper program från Lokalradion. Ett intensifierat samarbete bör kunna underlätta rationaliseringar och därmed medverka till minskade kostnader. Kulturutskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad kulturutskottet anfört om ljudradioverksamheten under nästa avtalsperiod.

5. Tappningsrätten

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "mellan kanalerna" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs motionsvägen anser utskottet att det bör ankomma på varje station som sänder lokala program att välja vilket av programmen i rikssändningarna som vid varje tillfälle skall tappas. Endast om en sådan fri tappningsrätt finns blir det möjligt för lokalradioverksamheten att effektivt hävda sig mot kanaler som rymmer rikssändningar.

Vad utskottet sålunda anfört om fri tappningsrätt bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Kvotering av svenska program

Alexander Chrisopoulos (v) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Enligt kulturutskottets" och slutar med "noga följas" bort ha följande lydelse:

Enligt kulturutskottets (= utskottet 7 rader) programmens ställning. I ett gällande avtal med programbolaget sågs bl.a. att ett mångsidigt utbud av program på svenska språket skall tillhandahållas och att svenska artister och verk av svenska upphovsmän i betydande omfattning skall förekomma i sändningarna. Dessa avtalsbestämmelser har tyvärr inte visat sig vara särskilt effektiva. Andelen svenskproducerade program bör vara betydligt högre i framtiden. Detta kan enligt utskottets mening uppnås endast genom kvotering. Enligt utskottets uppfattning bör i avtalen med programföretagen fastställas att en hög andel av programmen skall vara svenska. Definitionen av detta begrepp likaväl som bestämmandet av hur stor andel av samtliga program som skall vara svenska bör övervägas under det kommande förberedelsearbetet inför den nya avtalsperioden. Vad utskottet anfört om kvotering bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Medelsberäkningen för den avgiftsfinansierade verksamheten inom Sveriges Radio-koncernen, m.m.

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet tillstyrker" och på s. 15 slutar med "framtida TV-avgifter" bort ha följande lydelse:

För år 1992 bör medelsberäkningen för Sveriges Radio-koncernen vara den i propositionen föreslagna.

I motsats till vad som föreslagits i propositionen bör dock TV-avgiften inte höjas den 1 juli i år. I stället bör rundradiokontot tillföras erforderliga medel genom ökat lånebemyndigande i avvaktan på att reklampengar flyter in till Sveriges Radio i enlighet med centerens förslag om reklam i TV2.

8. Medelsberäkningen för den avgiftsfinansierade verksamheten inom Sveriges Radio-koncernen, m.m.

Alexander Chrisopoulos (v) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet tillstyrker" och på s. 15 slutar med "1992 tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Sveriges Radio-koncernen bör tillföras större resurser än vad som föreslås i propositionen så att företaget kan hävda sig i den ökande konkurrensen på medieområdet.

För år 1992 bör koncernen tilldelas 3 324 100 000 kr. i 1989 års genomsnittliga prisnivå.

TV-avgiften bör som en följd härav höjas i vidare mån än vad regeringen föreslagit. Utskottet anser att avgiften bör höjas fr.o.m. den 1 juli i år till 1 308 kr. för år och fr.o.m. den 1 januari 1992 till 1 400 kr.

Som företrädare för vänsterpartiet tidigare anfört bör möjligheterna till en skattefinansiering av delar av Sveriges Radios verksamhet undersökas.

9. Demokratibestämmelsen i radiolagen

Alexander Chrisopoulos (v) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "och 218)" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som redovisats motionsvägen att den s.k. demokratibestämmelsen i radiolagen inte bör ändras.

Särskilda yttranden

1. Utökad frihet på ljudradioområdet

Ingrid Sundberg (m), Lars Ahlmark (m), Margareta Fogelberg (fp), Göran Åstrand (m) och Jan-Erik Wikström (fp) anför:

Vi beklagar att regeringen inte varit beredd att redan nu medverka till en kraftigt utökad frihet på ljudradios område. De tekniska förutsättningarna finns redan, och ett starkt intresse har anmälts från skilda håll för lokala radiosändningar som skulle finansieras med reklam. Det är nu angeläget att det fortsatta arbetet med dessa frågor bedrivs med största skyndsamhet.

2. Närradioverksamheten

Ingrid Sundberg (m), Jan Hyttring (c), Lars Ahlmark (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Göran Åstrand (m) och Jan-Erik Wikström (fp) anför:

Vi beklagar att regeringen inte förelagt riksdagen förslag om utvidgade sändningsmöjligheter för närradion liksom om avreglering av dess organisation och verksamhet. Vi anser att det är mycket angeläget att riksdagen snarast bereds möjlighet att ta ställning till sådana förslag.